

**Privire comparativă
asupra reglementării deschiderii procedurii insolvenței
și efectele acesteia în Legea nr. 85/2006 și Legea nr. 85/2014**

Avocat Amina COR*
Baroul Timiș

Abstract

The entry into force of the Law no. 85/2014, also known as the Insolvency Code, brings along essential novelties regarding the opening of the insolvency proceedings and the effects generated by the initiation of such proceedings. These novelties regard the subjects entitled to formulate a claim for the opening of the insolvency proceedings, the necessary conditions and the proceedings themselves. The new law covers the legislative omissions of the Law no. 85/2006 and offers solutions to the preexistent controversies emerged both in the jurisprudence as well as in the legal doctrine.

Keywords: *essential novelties, opening of the insolvency proceedings, effects generated by the opening of the insolvency proceedings, subjects, conditions and the proceedings themselves, doctrine, jurisprudence*

Rezumat

Intrarea în vigoare a Legii nr. 85/2014, supranumită Codul insolvenței, aduce noutăți esențiale cu privire la deschiderea procedurii insolvenței și asupra efectelor acesteia, atât cu privire la persoanele care pot promova această cerere, cât și la condițiile și procedura de soluționare a acestora. Noua lege acoperă lacunele pe care le avea vechea reglementare, Legea nr. 85/2006, și oferă soluții la controversele preexistente în doctrină și în jurisprudență.

Cuvinte-cheie: *noutăți esențiale, deschiderea și efectele procedurii, persoanele, condițiile și procedura, doctrină, jurisprudență*

1. Considerații introductive

După o succesiune de legi cu privire la procedurile de preinsolvență și insolvență, dintre care Legea nr. 64/1995¹ privind procedura reorganizării și lichidării judiciare, abrogată prin Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, Legea nr. 83/1998² privind procedura falimentului instituțiilor de credit, abrogată prin O.G. nr. 10/2004³ privind falimentul instituțiilor de credit și Legea nr. 381/2009⁴ privind introducerea concordatului preventiv și mandatului ad-hoc, legiuitorul a încercat să cuprindă toate aceste proceduri într-un singur act normativ. În 25 octombrie 2013 a intrat în vigoare O.U.G. nr. 91/2013⁵ privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, însă aceasta și-a încetat aplicabilitatea deoarece prin Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013 Curtea Constituțională⁶ a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență. După o analiză amănunțită, în anul 2014 este adoptată Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență prin care sunt reglementate într-o singură lege toate dispozițiile în această materie.

Intrarea în vigoare a Legii nr. 85/2014 a adus modificări semnificative procedurilor de preinsolvență și de insolvență.

Istoricul legilor cu privire la procedurile de insolvență începe cu Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului care la acea vreme oferea o nouă reglementare legală ce urma să fie aplicată comercianților aflați în dificultate, scopul legii fiind instituirea unei proceduri pentru plata pasivului debitorului aflat în încetare de plăți, fie prin reorganizarea întreprinderii și a activității acestuia sau lichidarea unor bunuri din averea lui până la acoperirea pasivului, fie prin faliment⁷. Următoarea lege a fost adoptată în anul 2006, Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, care avea ca scop demararea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului aflat în insolvență. În final, actuala reglementare este cuprinsă în Legea nr. 85/2014 care cuprinde procedurile aplicabile profesioniștilor așa cum sunt definiți aceștia de art. 3 alin. (2) C. civ., cu scopul de a institui o procedură colectivă pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șansei de redresare a activității acestuia⁸.

¹ Legea nr. 64/1995 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 29 iunie 1995; republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 13 decembrie 1999, Republicată 2 în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1066 din 17 noiembrie 2004.

² Legea nr. 83/1993 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 22 aprilie 1998.

³ O.G. nr. 10/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 30 ianuarie 2004.

⁴ Legea nr. 381/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 14 decembrie 2009.

⁵ Publicată în Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 620 din 04 octombrie 2013

⁶ Decizia Curții Constituționale nr. 447 din 29 octombrie 2013, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013.

⁷ R.I. Motica, L. Bercea, *Drept comercial român și drept bancar – Vol. I*, Ed. Lumina Lex, București, 2009, p. 219.

⁸ A se vedea, art. 2 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014.

Legea nr. 85/2014 încearcă să acopere toate cazurile ce se vor ivi în practică, reglementând minuțios atât procedurile de preinsolvență, cât și pe cele de insolvență.

Prezenta temă își are reglementarea în art. 32-60 din Legea nr. 85/2006, respectiv în art. 65-98 din Legea nr. 85/2014, punându-se accent pe diferențele dintre reglementarea anterioară și reglementarea actuală în această materie.

2. Principalele diferențe dintre deschiderea procedurii insolvenței reglementată de cele două legi (Legea nr. 85/2006 și Legea nr. 85/2014)

În cadrul Secțiunii a 3-a, intitulată *Deschiderea procedurii și efectele acesteia*, în art. 65 alin. (2) regăsim prima diferență adusă de Legea nr. 85/2014, respectiv: „*Autoritatea de Supraveghere Financiară introduce cerere împotriva entităților reglementate și supravegheate de aceasta care, potrivit datelor de care dispune, îndeplinesc criteriile prevăzute de dispozițiile legale speciale pentru inițierea procedurii prevăzute de prezenta lege.*”

Vechea reglementare, cuprinsă în art. 26 din Legea nr. 85/2006 făcea referire la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, însă în urma reorganizării, atribuțiile și prerogativele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM) au fost preluate de Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), înființată prin Ordonanță de Urgență nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, care, în art. 1 alin. (2), prevede că: „*Autoritatea de Supraveghere Financiară, denumită în continuare ASF, se înființează ca autoritate administrativă autonomă, de specialitate, cu personalitate juridică, independentă, autofinanțată, care își exercită atribuțiile potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, prin preluarea tuturor atribuțiilor și prerogativelor Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor și Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private.*” Astfel, Legea nr. 85/2014 modifică vechea reglementare, datorită faptului că instituția Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (CNVM) a fost absorbită de Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), iar societățile care intră sub incidența Legii nr. 297/2004 privind piața de capital și sunt supuse procedurilor de preinsolvență și a celor de insolvență, se află sub supravegherea noii instituții.

În art. 66 din Legea nr. 85/2014 (art. 27 din Legea nr. 85/2006), cu caracter de noutate, se prevede obligația debitorului de a notifica în prealabil sesizării tribunalului cu cererea de deschidere a procedurii, organul fiscal competent, cu privire la intenția de deschidere a procedurii insolvenței. Dovada notificării se atașează cererii introductive. Nu se prevede însă sancțiunea neatașării dovezii notificării organului fiscal, iar lipsa acestei cerințe nu poate fi rezolvată în procedura de regularizare, întrucât dispozițiile art. 200 NCPC nu sunt aplicabile în ceea ce privește cererea de deschidere a procedurii. Potrivit art. 41 alin. (4) teza finală raportat la art. 66 alin. (10), sancțiunile respingerii cererii sau decăderii din dreptul de a propune un plan de reorganizare, prevăzute de art. 67, nu sunt, de asemenea, aplicabile, deoarece se referă numai la nedepunerea documentelor

enumerare la alin. (1) din același text, mai puțin cea de la lit. n). Din Legea nr. 85/2014 rezultă că nu există nicio sancțiune și aceasta nu are legătură cu insolvență propriu-zisă a debitorului, putând fi considerată doar o măsură de opozabilitate în raport cu organul fiscal. Oricum, opozabilitatea se asigură față de terți prin publicarea în Buletinul Procedurilor de Insolvență a hotărârii de deschidere a procedurii și prin menționarea acesteia în registrul în care debitorul este înmatriculat. În condițiile în care Legea nr. 85/2014 nu prevede în mod expres, nicio sancțiune pentru lipsa notificării organului fiscal, considerăm că se lasă la aprecierea judecătorului dacă amână sau nu soluționarea cererii până la notificarea administrației fiscale. Poate că soluția legiuitorului trebuia să fie cea de la art. 72 alin. (2), potrivit căreia primind cererea, judecătorul-sindic, în termen de 48 de ore de la înregistrare, trebuie să o comunice organului fiscal competent⁹. În Codul de procedură fiscală nu se face nicio referire cu privire la notificarea organului fiscal competent cu cererea de deschidere a procedurii, în prealabil sesizării tribunalului.

Art. 66 din Legea nr. 85/2014 aduce o nouă reglementare în alin. (2) și (3) cu privire la negocierile în cadrul mandatului ad-hoc sau al concordatului preventiv: „(2) *Dacă la data expirării termenului prevăzut la alin. (1) debitorul este angrenat, cu bună-credință, în negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor sale, acesta are obligația de a adresa tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor prezentei legi, în termen de 5 zile de la eșuarea negocierilor. (3) Dacă în cursul negocierilor derulate în cadrul unei proceduri de mandat ad-hoc sau de concordat preventiv debitorul ajunge în stare de insolvență, dar există presupunerea rezonabilă, bazată pe indicii temeinice, că rezultatele negocierilor ar putea fi valorificate în termen scurt prin încheierea unui acord extrajudiciar, debitorul, de bună-credință, trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii numai în condițiile și termenul prevăzute la alin. (2). În caz contrar, debitorul trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii insolvenței în termen de 30 de zile de la apariția stării de insolvență.*”

În art. 27 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, legiuitorul a considerat că este suficient să spună că cererile persoanelor juridice cu privire la deschiderea procedurii insolvenței trebuie semnate de persoanele care au calitatea de a le reprezenta¹⁰, fără însă a face referire la rolul asociaților sau acționarilor în cadrul acestei cereri. Datorită acestei omisiuni s-au născut o multitudine de controverse atât în doctrina¹¹ de specialitate, cât și în practică¹². Pentru a pune capăt acestora, alin. (5) al art. 66 din noua lege

⁹ N. Țândăreanu, *Codul insolvenței adnotat – Noutăți, examinare comparativă și note explicative*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 137-138.

¹⁰ I. Turcu, *Legea procedurii insolvenței Comentariu pe articole*, ed. a III-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 255.

¹¹ N. Țândăreanu, *Insolvența în reglementarea Legii nr. 85/2006*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 188; I. Turcu, *Legea procedurii insolvenței. Comentariu pe articole*, Ed. CH Beck, București, 2012, p. 230; Gh. Piperea, *Insolvența: legea, regulile, realitatea*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008, p. 453.

¹² A se vedea, spre exemplu, pentru soluții divergente, Curtea de Apel Oradea, secția comercială, de contencios, administrativ și fiscal, decizia comercială nr. 513 din 9 septembrie 2010, Curtea de Apel București, secția a VI-a comercială, decizia comercială nr. 1716 din 7 decembrie 2009, respectiv Curtea de

reglementează modul în care se pot implica asociații sau acționarii în cadrul unei cereri de deschidere a procedurii insolvenței, stabilind că nu este necesar acordul asociațiilor sau acționarilor prin intermediul unei hotărâri date de aceștia, decât dacă se solicită aplicarea procedurii simplificate.

Alin. (7) al art. 66 din Legea nr. 85/2014 aduce o nouă modalitate de soluționare a cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de debitor atunci când aceasta vine în concurs cu cereri pentru deschiderea procedurii insolvenței formulate de către creditori. Cererea debitorului se soluționează în procedura necontencioasă, chiar dacă anterior înregistrării acesteia s-au înregistrat cereri de deschidere a procedurii formulate de creditori.

Dacă, după înregistrarea cererii debitorului, dar înainte de soluționarea acesteia de către judecătorul sindic, se depun cereri de către creditori, acestea se înregistrează direct la dosarul alcătuit pentru cererea debitorului. Soluțiile diferă în raport cu situațiile concrete în cursul celor două categorii de cereri¹³.

În alin. (8) din cadrul aceluiași articol noua lege menționează expres faptul că în cazul în care se deschide procedura insolvenței cererea creditorului este calificată drept declarație de creanță, acesta nemaifiind nevoit să mai depună o declarație de creanță pentru că și-a manifestat voința pentru înscrierea în tabel a creanței sale prin însuși cererea de deschidere a procedurii insolvenței.

Vechea reglementare din Legea nr. 85/2006, în cuprinsul art. 64, excludea în mod expres doar salariații de la formularea unei cereri de admitere a creanței, iar „toți ceilalți creditori ... vor depune cererea de admitere a creanțelor”¹⁴.

Cu privire la termenul și modalitatea în care se judecă cererea de deschidere a insolvenței formulată de debitor Legea nr. 85/2006 nu făcea nicio referire. În noua reglementare, prin art. 66 alin. (10) se menționează cu exactitate că cererea debitorului prin care solicită deschiderea procedurii insolvenței se judecă în termen de 10 zile, în cameră de consiliu, fără citarea părților.

Ultima noutate adusă de art. 66 prin alin. (11) face referire la posibilitatea judecătorului-sindic de a dispune suspendarea provizorie a oricăror proceduri de executare silită a bunurilor debitorului, după depunerea cererii de deschidere a procedurii și până la soluționarea ei. În caz de respingere a cererii de deschidere a procedurii măsura suspendării încetează, având caracter provizoriu, iar în caz de admitere a cererii de deschidere a procedurii operează suspendarea de drept a oricăror măsuri de executare silită împotriva debitorului, în temeiul art. 75¹⁵.

Apel București, secția a VI-a comercială, decizia comercială nr. 713/R din 24 aprilie 2007, Curtea de Apel București, secția a VI-a comercială, decizia comercială nr. 1195 din 12 octombrie 2009. Curtea de Apel Brașov, secția comercială, de contencios administrativ și fiscal, decizia comercială nr. 233/R din aprilie 2002, Curtea de Apel Iași, secția comercială, de contencios administrativ și fiscal, decizia comercială nr. 34 din 15 ianuarie 2003, Curtea de Apel Craiova, secția comercială, decizia nr. 63 din 13 aprilie 2011.

¹³ St.D. Cârpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București 2014, p. 198.

¹⁴ I. Adam, C.N. Savu, *Legea procedurii insolvenței – Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 429.

¹⁵ N. Țândăreanu, *op. cit.*, p. 143.

În art. 70 din Legea nr. 85/2014, fostul art. 31 din Legea nr. 85/2006, cu caracter de noutate, se prevede că înregistrarea unor cereri ulterioare de deschidere a procedurii de către alți creditori se va face în primul dosar înregistrat, după verificarea din oficiu a existenței pe rol a altor dosare. Se renunță, astfel, la ideea înregistrării cererilor în dosare diferite și a conexării mai multor dosare, care s-a dovedit a fi deficitară. Cu toate acestea, dacă verificarea nu a fost completă și cererea celui de-al doilea creditor a fost înregistrată în dosar separat, soluția este conexarea dosarelor conform Codului de procedură civilă, pentru ca toate cererile să fie soluționate împreună. Potrivit art. 72 alin. (2), primind cererea creditorului pentru deschiderea procedurii, judecătorul-sindic, în termen de 48 de ore de la înregistrare, o va comunica debitorului și organului fiscal competent. Potrivit art. 31 din Legea nr. 85/2014 nu se poate deschide procedura insolvenței cât timp debitorul este într-un concordat preventiv omologat, până la închiderea procedurii¹⁶.

Conform art. 43 din Legea nr. 85/2014, anterior reglementat de art. 8 din Legea nr. 85/2014, una dintre modificări are în vedere faptul că datorită intrării în vigoare a noului Codului de procedură civilă, s-a modificat și calea de atac pentru hotărârile pronunțate de judecătorul-sindic, mai întâi avem modificarea adusă art. 8 din Legea nr. 85/2006 de Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, prin care s-a modificat calea de atac din recurs în apel, fără a se mai menține termenul special de apel de 7 zile, fiind aplicabil termenul general de 30 de zile. În art. 43 din Legea nr. 85/2014 legiuitorul stabilește din nou termenul special de 7 zile de la comunicarea hotărârii, derogatoriu de la normele generale care prevăd că termenul de apel este de 30 de zile și curge de regulă de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel¹⁷.

3. Principalele diferențe dintre efectele deschiderii procedurii insolvenței reglementată de cele două legi (Legea nr. 85/2006 și Legea nr. 85/2014)

Art. 71 din Legea nr. 85/2014, fostul art. 32 din Legea nr. 85/2006, aduce ca prim element de noutate cu privire la efectele deschiderii procedurii insolvenței, alin. (1) care prevede că minuta încheierii privind deschiderea procedurii insolvenței se comunică, de îndată, administratorului judiciar provizoriu/lichidatorului judiciar provizoriu numit de către judecătorul-sindic, chiar înainte de redactarea încheierii de deschidere a procedurii, pentru a fi respectată celeritatea procedurii în vederea începerii tuturor demersurilor prevăzute de aceasta. În alin. (2) din același articol, se poate observa că avem o diminuare a termenelor cu privire la opoziția creditorilor la deschiderea procedurii, și anume – în vechea reglementare creditorii aveau un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a se opune deschiderii procedurii, iar judecătorul-sindic un

¹⁶ *Ibidem*, p. 148.

¹⁷ C. Roșu, *Drept procesual civil – Partea specială*, ed. a III-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 92.

termen de 10 zile pentru a stabili o ședință la care vor fi citați administratorul judiciar, debitorul și creditorii, iar în noua reglementare creditorii au un termen de 10 zile de la primirea notificării pentru a se opune deschiderii procedurii și judecătorul-sindic un termen de 5 zile pentru a stabili o ședință la care vor fi citați administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, debitorul și creditorii.

Art. 72 din Legea nr. 85/2014 stabilește, cu titlu de cauțiune, pe lângă procentul de 10% din valoarea creanței (care era prevăzut și de vechea reglementare), un quantum de maxim 40.000 de lei pentru cauțiunea ce poate fi stabilită în sarcina creditorului care cere deschiderea procedurii insolvenței. De asemenea, termenul de depunere a cauțiunii este diminuat de la 15 zile cum era prevăzut de alin. (2) al art. 33 din Legea nr. 85/2006, la 5 zile cum este prevăzut de art. 72 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

Pentru a se elimina jurisprudența neunitară în materie de probe ce pot fi administrate în cadrul contestației debitorului și a cererii introductive a creditorului, se prevede expres că este admisibilă numai proba cu înscrisuri. Se reglementează expres că în cazul achitării creanței creditorului care a solicitat deschiderea procedurii înainte de rămânerea în pronunțare asupra cererii de deschidere a procedurii, judecătorul-sindic va constata rămânerea fără obiect a cererii. Jurisprudența grefată pe vechea reglementare aprecia că achitarea creanței înainte de rămânerea în pronunțare asupra cererii de deschidere a procedurii echivala cu o răsturnare a prezumției de insolvență și acest fapt conducea la respingerea cererii de deschidere a procedurii, cu motivarea că debitorul a făcut dovada că nu se află în stare de insolvență, putând face plata datoriei exigibile a creditorului respectiv¹⁸.

Cu caracter de noutate, în art. 75 din Legea nr. 85/2014, se precizează la alin. (1)¹⁹ că valorificarea drepturilor creditorilor cu creanțe anterioare deschiderii procedurii se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor, și că repunerea pe rol a acțiunilor acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii (în calea de atac) sau revocării hotărârii de deschidere a procedurii – ca urmare a admiterii opoziției unui creditor, potrivit art. 71 alin. (2) – ori în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178 (plata tuturor creanțelor în perioada de observație sau renunțarea tuturor creditorilor la judecată în perioada de observație). Dispozițiile nou-introduse nu schimbă însă cu nimic vechea soluție legislativă, care se impunea prin faptul că numai o procedură în curs suspendă aceste acțiuni și executări silite. Din momentul în care această procedură nu mai există,

¹⁸ N. Țândăreanu, *op. cit.*, p. 151.

¹⁹ „De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Repunerea pe rol a acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii, a revocării încheierii de deschidere a procedurii sau în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178. În cazul în care hotărârea de deschidere a procedurii este desființată sau, după caz, revocată, acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului pot fi repuse pe rol, iar măsurile de executare silită pot fi reluate. La dala rămânerei definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează”.

acțiunile și executările silite pot fi reluate. Noutatea care însă schimbă soluția constă în prevederea din teza finală de la alin. (1), potrivit căreia „*la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează*”.

În vechea reglementare acestea rămâneau suspendate cât timp procedura era în curs și se reluau la momentul la care aceasta nu mai era în desfășurare. Există o neconcordanță între dispozițiile aceluiași alineat. De vreme ce la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii acțiunile și executările silite încetează, nu vedem cum ele pot fi repuse pe rol în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178 (plata tuturor creanțelor în perioada de observație sau renunțarea tuturor creditorilor la judecată în perioada de observație), pentru că de la momentul rămânerii definitive a hotărârii și până la momentul închiderii procedurii există un interval de timp. În privința încetării, credem că în toate dosarele care au ca obiect acțiuni judiciare împotriva debitorului trebuie să se dispună soluția încetării procesului după rămânerea definitivă a hotărârii de deschidere a procedurii. Executorul judecătoresc, în dosarele de executare silită, trebuie să dispună măsura încetării executărilor silite. Nu se suspendă căile de atac promovate de către debitor împotriva acțiunilor creditorilor, soluționate anterior deschiderii procedurii (soluția a mai existat, însă a fost abrogată) și nici acțiunile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului. Potrivit alin. (3), „*nu sunt supuse suspendării (...) acțiunile judiciare pentru determinarea existenței și/sau cuantumului unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii*”, dar cu mențiunea că acestea vor fi soluționate de judecătorul-sindic, în cadrul dosarului de insolvență și al unei contestații împotriva măsurii practicianului în insolvență care refuză cererea de plată a creditorului – echivalentă noțiunii de „*nerecunoaștere a creanței*” din alin. (4). Neefectuarea plății creanței născute în cursul procedurii în termen de 60 de zile de la scadență, cu condiția să fi fost recunoscută existența și exigibilitatea acesteia de către practicianul în insolvență în cadrul cererii de plată sau prin hotărârea judecătorului-sindic care soluționează contestația împotriva refuzului, îndreptățește creditorul respectiv să solicite trecerea la faliment, în cazul în care creanța are și valoarea-prag de minim 40.000 de lei. Această dispoziție este aplicabilă atât în perioada de observație, cât și în perioada de reorganizare. Legea folosește în alin. (4) noțiunea de „*creanță curentă, certă, lichidă și exigibilă*”, or, potrivit definiției creanței curente, creanța curentă este o creanță certă, lichidă și exigibilă – a se vedea definiția de la art. 5 pct. 21. Legiuitorul obligă practicianul în insolvență și la distribuirea sumelor în numerar sau a garanțiilor în numerar către creditorul care are o garanție ipotecară, la cererea acestuia²⁰.

Art. 38²¹ din Legea nr. 85/2006 se limita la a crea o interdicție furnizorilor de servicii cu privire la schimbarea, refuzul sau întreruperea serviciului furnizat, fără însă a stabili

²⁰ N. Țândăreanu, *op. cit.*, p. 154-155.

²¹ „*Orice furnizor de servicii – electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice sau altele asemenea – nu are dreptul, în perioada de observație și în perioada de reorganizare, să schimbe, să refuze ori să întrerupă temporar un astfel de serviciu către debitor sau către averea acestuia, în cazul în care acesta are calitatea de consumator captiv, potrivit legii*”.

vreo sancțiune în cazul în care se încalcă această interdicție²². Art. 77 din Legea nr. 85/2014, completează vechea reglementare prin introducerea a cinci alineate care fac referire la: termenul în care debitorul are obligația de a achita contravaloarea serviciilor furnizate (90 de zile); instituirea unei sancțiuni constând în aplicarea unei amenzi judiciare de la 10.000 la 30.000 pentru nerespectarea obligației de furnizare a utilităților în perioada de observație și de reorganizare și faptul că debitorul aflat în procedura insolvenței nu poate fi împiedicat să participe la licitații publice, putând fi impuse doar condiții suplimentare de capacitate financiară.

Art. 80 din Legea nr. 85/2014 (reglementat anterior de art. 41 din Legea nr. 85/2006), elimină dispoziția referitoare la adăugarea accesoriilor la creanțele născute ulterior deschiderii procedurii în perioada de observație, în cazul în care nu se confirmă niciun plan de reorganizare²³.

Art. 81 din Legea nr. 85/2014, fostul art. 43 din Legea nr. 85/2006, înlocuiește doar instituția Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (CNVM), cu Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), datorită modificărilor prin care atribuțiile și prerogativele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM) au fost preluate de Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), așa cum am prezentat pe larg la începutul prezentului articol.

Noutatea adusă de art. 82 din Legea nr. 85/2014 (fostul art. 44 din Legea nr. 85/2006), vizează în primul rând faptul că debitorul are obligația să pună și la dispoziția creditorului care deține cel puțin 20% din valoarea totală a creanțelor din tabelul definitiv de creanțe, toate informațiile și documentele necesare cu privire la activitatea și averea sa și lista plăților. În al doilea rând este majorat termenul cu privire la plățile efectuate anterior deschiderii procedurii, de la 120 de zile, cum prevedea vechea reglementare, la 6 luni (180 de zile). În al treilea rând, se prevede ca sancțiune pentru neîndeplinirea obligației de punerea la dispoziția creditorului a informațiilor și documentelor ridicarea dreptului de administrare, iar pentru neîndeplinirea obligației de punerea la dispoziția administratorului judiciar sau lichidatorului judiciar a informațiilor și documentelor amenda de la 1.000 la 5.000 de lei și ridicarea dreptului de administrare.

Art. 84 din Legea nr. 85/2014, fostul art. 46 din Legea nr. 85/2006, aduce ca element de noutate un alineat nou prin care se reglementează expres răspunderea administratorului special „Administratorul special desemnat într-o procedură de insolvență răspunde pentru încălcarea dispozițiilor art. 87, judecătorul-sindic, la cererea administratorului judiciar, a adunării creditorilor, formulată de președintele comitetului

²² I. Turcu, *op. cit.*, 2009, p. 308.

²³ În art. 41 alin. (2) din Legea nr. 85/2006 se prevedea că: „Prin excepție de la prevederile alin. (1), creanțele garantate se înscriu în tabelul definitiv până la valoarea garanției stabilită prin evaluare, dispusă de administratorul judiciar sau de lichidator. În cazul în care valorificarea activelor asupra cărora poartă garanția se va face la un preț mai mare decât suma înscrisă în tabelul definitiv sau definitiv consolidat, diferența favorabilă va reveni tot creditorului garantat, chiar dacă o parte din creanța sa fusese înscrisă drept creanță chirografară, până la acoperirea creanței principale și a accesoriilor ce se vor calcula.”

creditorilor sau de un alt creditor desemnat de aceasta, sau la cererea creditorului ce deține 50% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală, putând dispune ca o parte din pasivul astfel produs să fie suportat de către administratorul special, fără să depășească prejudiciul aflat în legătură de cauzalitate cu actele sau operațiunile astfel desfășurate.” Art. 46 din Legea nr. 85/2006 nu stabilea nicio sancțiune în sarcina administratorului special pentru încălcarea art. 49²⁴, deși acesta avea o implicare directă în continuarea activității curente a societății în perioada de observație. Art. 84 din Legea nr. 85/2014 sancționează administratorul special pentru încălcarea art. 87²⁵, prin

²⁴ Art. 49 din Legea nr. 85/2006: „(1) Pe perioada de observație, debitorul va putea să continue desfășurarea activităților curente și poate efectua plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, după cum urmează: a) sub supravegherea administratorului judiciar, dacă debitorul a făcut o cerere de reorganizare, în sensul art. 28 alin. (1) lit. h), și nu i-a fost ridicat dreptul de administrare; b) sub conducerea administratorului judiciar, dacă debitorului i s-a ridicat dreptul de administrare. (2) Actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile menționate la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuțiilor de supraveghere de administratorul judiciar; acesta va convoca o ședință a comitetului creditorilor în vederea supunerii spre aprobare a cererii administratorului special, în termen de maximum 5 zile de la data primirii acesteia. (3) În cazul propunerilor de înstrăinare a bunurilor din averea debitorului grevate de garanții, se va ține seama de prevederile art. 39 referitoare la acordarea unei protecții corespunzătoare creanței garantate.”

²⁵ Art. 87 din Legea nr. 85/2014 „(1) În perioada de observație, debitorul va putea să continue desfășurarea activităților curente și poate efectua plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, după cum urmează: a) sub supravegherea administratorului judiciar, dacă debitorul a făcut o cerere de reorganizare, în sensul art. 67 alin. (1) lit. g), și nu i-a fost ridicat dreptul de administrare; b) sub conducerea administratorului judiciar, dacă debitorului i s-a ridicat dreptul de administrare. (2) Actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile prevăzute la alin. (1) vor putea fi autorizate în exercitarea atribuțiilor de supraveghere de administratorul judiciar; acesta va convoca o ședință a comitetului creditorilor în vederea supunerii spre aprobare a cererii administratorului special, în termen de maximum 5 zile de la data primirii acesteia. În cazul în care o anumită operațiune care excedează activității curente este recomandată de către administratorul judiciar, iar propunerea este aprobată de către comitetul creditorilor, aceasta va fi îndeplinită obligatoriu de administratorul special. În cazul în care activitatea este condusă de către administratorul judiciar, operațiunea va fi efectuată de către acesta cu aprobarea comitetului creditorilor, fără a fi necesară cererea administratorului special. (3) În cazul propunerilor de înstrăinare a bunurilor din averea debitorului grevate de cauze de preferință, creditorul titular are următoarele drepturi: a) dreptul de a beneficia de o protecție corespunzătoare a creanței sale, potrivit prevederilor art. 78; b) dreptul de a beneficia de distribuiri de sume în condițiile art. 159 alin. (1) pct. 3 și art. 161 pct. 1, în condițiile în care nu poate beneficia de o protecție corespunzătoare a creanței, beneficiind de o cauză de preferință, conform prevederilor art. 78. (4) Finanțările acordate debitorului în perioada de observație în vederea desfășurării activităților curente, cu aprobarea adunării creditorilor, beneficiază de prioritate la restituire, potrivit prevederilor art. 159 alin. (1) pct. 2 sau, după caz, potrivit prevederilor art. 161 pct. 2. Aceste finanțări se vor garanta, în principal, prin afectarea unor bunuri sau drepturi care nu formează obiectul unor cauze de preferință, iar în subsidiar, dacă nu există astfel de bunuri sau drepturi disponibile, cu acordul creditorilor beneficiari ai respectivelor cauze de preferință. În ipoteza în care acordul acestor creditori nu va fi obținut, prioritatea la restituire a acestor creanțe, prevăzută de art. 159 alin. (1) pct. 2, va diminua regimul de îndestulare al creditorilor beneficiari ai cauzelor de preferință, proporțional, prin raportare la întreaga valoare a bunurilor sau drepturilor care formează obiectul acestor cauze de preferință. În cazul inexistenței sau al insuficienței bunurilor care să fie grevate de cauze de preferință în favoarea creditorilor ce acordă finanțare în perioada de observație în vederea desfășurării

răspunderea acestuia cu patrimoniul propriu pentru partea din pasivul produs prin încălcarea art. 87, fără însă să depășească prejudiciul aflat în legătură de cauzalitate cu actele sau operațiunile astfel desfășurate.

Art. 85 din Legea nr. 85/2014 (fostul art. 47 din Legea nr. 85/2006) aduce o noutate cu privire la ridicarea dreptului de administrare care se dispune și în cazul în care debitorul nu și-a declarat intenția de reorganizare în termenul prevăzut la art. 74, adică în termen de 10 zile de la deschiderea procedurii. Ridicarea dreptului de administrare nu operează de drept la expirarea celor 10 zile, ci măsura trebuie dispusă de judecătorul-sindic. Efectul ridicării dreptului de administrare privește bunurile existente în patrimoniul debitorului la data deschiderii procedurii, precum și cele dobândite ulterior, în cursul desfășurării procedurii, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege²⁶. Deoarece debitorul pierde dreptul de administrare, acest drept este exercitat de administratorul judiciar sau, după caz, de lichidatorul judiciar, în condițiile legii²⁷.

Art. 86 din Legea nr. 85/2014 (fostul art. 48 din Legea nr. 85/2006), instituie în sarcina administratorului judiciar/lichidatorului judiciar obligația de comunicare a interdicției către toate băncile la care debitorul are deschise conturi, prin care să le aducă la cunoștință să nu dispună de sumele aflate în conturi fără un ordin al administratorului judiciar/lichidatorului judiciar²⁸.

Art. 87 din Legea nr. 85/2014 aduce următoarele modificări: în perioada de observație, debitorul, prin administratorul special, va putea desfășura singur acele operații care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, dacă are dreptul de administrare, însă sub supravegherea administratorului judiciar, așa cum reiese din dispozițiile art. 5 pct. 66 din Legea nr. 85/2014. Pentru actele care depășesc exercițiul activității curente, administratorul special trebuie să ceară administratorului judiciar o autorizare prealabilă efectuării lor. Administratorul judiciar va putea autoriza acele acte numai după aprobarea lor de comitetul creditorilor. Comitetul trebuie să aprobe efectuarea acestor acte, iar nu doar să le avizeze, nefiind suficientă numai consultarea comitetului. Numai după aprobarea lor de comitetul creditorilor, administratorul judiciar poate să dea autorizarea, care trebuie să fie expresă. Dacă debitorul nu are dreptul de administrare, conducerea activității curente aparține administratorului judiciar, care poate face orice act sau operație care se încadrează în exercițiul activității curente.

Pentru acele acte care depășesc exercițiul activității curente, administratorul judiciar are, de asemenea, nevoie de aprobarea comitetului creditorilor, dată cu majoritatea simplă din totalul numărului de membri ai acestuia, potrivit art. 51 alin. (4).

activităților curente, pentru partea negarantată a creanței, aceștia vor beneficia de prioritate potrivit prevederilor art. 161 pct. 2".

²⁶ St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, ed. a IV-a, actualizată, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 753.

²⁷ Prin ridicarea dreptului de administrare, debitorul pierde și capacitatea procesuală, putând fi reprezentat în instanță numai de administrator/lichidator (ÎCCJ, S. com., dec. nr. 1887/2007, în BJ, 2007, p. 533).

²⁸ R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, F. Moțiu, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 326.

Din dispozițiile alin. (4) al art. 87 reiese că finanțările acordate debitorului în perioada de observație în vederea desfășurării activităților curente se obțin cu acordul comitetului creditorilor, exprimat în condițiile alin. (2), care va fi convocat de administratorul judiciar. *„Aceste finanțări se vor garanta, în principal, prin afectarea unor bunuri sau drepturi care nu formează obiectul unor cauze de preferință, iar în subsidiar, dacă nu există astfel de bunuri sau drepturi disponibile, cu acordul creditorilor beneficiari ai respectivelor cauze de preferință”*. Deci, pe lângă acordul comitetului pentru obținerea finanțării, este cerut și acordul creditorului având o cauză de preferință pentru garantarea cu bunul respectiv a creditului *„în ipoteza în care acordul acestor creditori nu va fi obținut, prioritatea la restituire a acestor creanțe (...) va diminua regimul de îndestulare al creditorilor beneficiari ai cauzelor de preferință, proporțional, prin raportare la întreaga valoare a bunurilor sau drepturilor care formează obiectul acestor cauze de preferință”*. Deși dispoziția apare ca o sancțiune pentru creditorii diligenți care și-au asigurat o garanție pentru creanța lor, ea este totuși relativ atenuată prin cerința acordului comitetului creditorilor²⁹.

Textul art. 88 din Legea nr. 85/2014 aduce din nou în prezenta lege, cu câteva modificări, fostul art. 50 din Legea nr. 85/2006, abrogat de pct. 10 al art. I din Legea nr. 277 din 7 iulie 2009³⁰, care completează art. I din O.U.G. nr. 173 din 19 noiembrie 2008³¹. Prin acest text se introduce un termen limită pentru orice act prin care se urmărește asigurarea opozabilității față de terți a unei anumite operațiuni, aceste termen limită este ziua premergătoare hotărârii de deschidere a procedurii. În condițiile în care acest termen nu este respectat înscrierile efectuate după deschiderea procedurii sunt nule și se radiază de drept.

Art. 90 din Legea nr. 85/2014, fostul art. 52 din Legea nr. 85/2006, aduce ca element de noutate constatarea compensării direct de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, nu doar de judecătorul-sindic, așa cum prevedea Legea nr. 85/2006 și aplicarea compensării și creanțelor reciproce născute după data deschiderii procedurii insolvenței, nu doar până la data deschiderii procedurii insolvenței, cum prevedea vechea reglementare.

Art. 91 din Legea nr. 85/2014 prevede cu caracter de noutate, măsura excluderii de la vânzarea liberă de sarcini, în cadrul procedurii, a bunurilor asupra cărora sunt dispuse măsuri asigurătorii în procesul penal în vederea confiscării speciale și/sau confiscării extinse. Potrivit alin. (4) al aceluiași articol, *„prin bunuri, conform prezentului articol, se înțelege și sumele de bani”*. Alin. (7) al aceluiași articol prevede că *„se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea”*.

Art. 92 din Legea nr. 85/2014 reduce termenul în care judecătorul-sindic supune dezbaterii părților în ședință publică a propunerii de intrare în procedura simplificată, de la 20 de zile la 15 zile de la primirea raportului administratorului judiciar.

²⁹ N. Țândăreanu, *op. cit.*, p. 166-168.

³⁰ Legea nr. 277/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 14 iulie 2009.

³¹ O.U.G. nr. 173/2008, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 din 26 noiembrie 2008, cu pct. 14⁹.

Prin art. 96 din Legea nr. 85/2014 se mărește activitatea administratorului judiciar în ceea ce privește relațiile despre societatea falită „În aplicarea prevederilor prezentei legi, administratorul judiciar va solicita relații privind sediul principal al societății, punctele de lucru sau alte locații în care se află bunuri ale debitorului ori se desfășoară activități ale acestuia, precum și date privind administrația societății, relații privind bunurile patrimoniale și documentele privind activitatea societății de la autoritățile care dețin sau ar putea să dețină informațiile solicitate”.

Ultima modificare referitoare la efectele procedurii insolvenței este adusă de art. 97 din Legea nr. 85/2014. Modificarea se referă la posibilitatea judecătorului-sindic de prelungire a termenului de depunere a raportului asupra cauzelor insolvenței cu o perioadă de maxim 40 de zile, precum și la faptul că la ședința adunării creditorilor în care se va supune dezbaterii propunerea de intrare în faliment va putea participa și administratorul special, fără drept de vot. În ceea ce privește conținutul raportului, textul nu a fost corelat cu dispozițiile art. 58 lit. b), care enumera printre atribuțiile administratorului judiciar și întocmirea raportului prevăzut de art. 97. Potrivit art. 58 lit. b), raportul va menționa eventualele indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență și existența premiselor angajării răspunderii acestora, în timp ce, potrivit art. 97 alin. (1), raportul va indica cauzele și împrejurările care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă. Prin raportare și la art. 118, în raportul asupra cauzelor insolvenței, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar trebuie să indice și eventuale constatări privitoare la încheierea de către debitor a unor acte frauduloase în perioada suspectă, pentru că de la expirarea termenului de depunere a acestui raport curge termenul de introducere a acțiunii de anulare a unor acte frauduloase³².

4. Concluzii

Având la bază Legea nr. 85/2006, Codul insolvenței – Legea nr. 85/2014 – aduce îmbunătățiri substanțiale atât cu privire la deschiderea procedurii insolvenței, cât și cu privire la efectele acesteia.

Legea nr. 85/2014 încearcă să acopere toate cazurile care se vor ivi în practică, motiv pentru care s-a făcut o analiză de detaliu asupra procedurilor de preinsolvență și a celor de insolvență.

Cu privire la deschiderea procedurii insolvenței, noua legea puntează cu atenție persoanele care trebuie să aibă cunoștință despre existența cererii de deschidere a procedurii insolvenței, stabilind obligația notificării organului fiscal. Legea stabilește, de asemenea, rolul asociaților și acționarilor în cadrul deschiderii procedurii insolvenței și modalitatea de soluționare a cererii având în vedere cine formulează această cerere, debitorul, creditorul sau ambele categorii.

³² N. Țăndăreanu, *op. cit.*, p. 177.

În articolele dedicate deschiderii procedurii insolvenței, se reglementează modalitatea de soluționare a cererii de deschidere a procedurii insolvenței în cele mai mici detalii, insistându-se pe rolul judecătorului-sindic în această etapă.

Cu privire la efectele procedurii insolvenței, legea aduce modificări: cu privire la termenele referitoare la opoziția la deschiderea procedurii, cu privire la cautiunea care poate fi stabilită în sarcina debitorului, probele ce pot fi administrate, cu privire la valorificarea drepturilor creditorilor cu creanțe anterioare deschiderii procedurii insolvenței și după deschiderea procedurii insolvenței (compensația), cu privire la interdicția furnizorilor de servicii cu privire la schimbarea, refuzul sau întreruperea serviciului furnizat, cu privire la administratorul special, cu privire la ridicarea dreptului de administrare, cu privire la obligațiile administratorului judiciar/lichidatorului judiciar.

Scopul urmărit de legiuitor prin adoptarea Legii nr. 85/2014 vizează crearea unui cadru comun de reglementare cu privire la următoarele aspecte: înțelegerea dintre debitor și creditorii săi în vederea depășirii dificultăților financiare și acoperirii creanțelor (mandat ad-hoc – procedură de preinsolvență); reorganizarea activității debitorului pentru acoperirea pasivului și evitarea intrării în insolvență (concordat preventiv – procedură de preinsolvență); instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului având în vedere redresarea acestuia, atunci când este posibilă, sau falimentul acestuia (procedurile de insolvență).

Anterior adoptării Legii nr. 85/2014, procedurile de preinsolvență (mandatul ad-hoc și concordatul preventiv) și cele de insolvență erau reglementate prin legi diferite. Din considerente de eficiență legislativă și pentru o mai bună înlăptuire a justiției, legiuitorul a apreciat oportună reglementarea tuturor procedurilor de preinsolvență și de insolvență într-un singur act normativ.